

EMIL HOROMNEA

AUDIT FINANCIAR

CONCEPTE. STANDARDE. NORME

TIPO MOLDOVA

EMIL HOROMNEA

AUDIT FINANCIAR

CONCEPTE. STANDARDE. NORME

Ediția a II-a revăzută și actualizată

Referent științific: Prof. univ. dr. Marin TOMA

Redactor: *Aurel Ștefanachi*

ISBN 978-973-168-408-6

© Tipo Moldova

Editura Tipo Moldova este acreditată de Consiliul Național al
Cercetării Științifice din Învățământul Superior (C.N.C.S.I.S.)

EMIL HOROMNEA

AUDIT FINANCIAR

CONCEPTE. STANDARDE. NORME

Ediția a II-a revăzută și actualizată

TIPO MOLDOVA

CUPRINS

ÎN LOC DE PREFERAȚĂ	9
CAPITOLUL I	
Informația contabilă între imaginea fidelă și validarea prin auditul financiar	15
1.1. Principii, norme sau convenții contabile, premisă a imaginii fidele	15
1.1.1. Principiile generale ale contabilității.....	15
1.1.1.1. Principiul dublei reprezentări.....	16
1.1.1.2. Principiul dublei înregistrări.....	19
1.1.1.3. Principiul patrimoniului închis.....	20
1.1.2. Principii și convenții contabile	22
1.2. Imaginea fidelă, obiectiv fundamental al contabilității	31
CAPITOLUL II	
Glosar de termeni utilizați în auditul financiar	41
CAPITOLUL III	
Normare și reglementare privind activitatea de audit financiar	61
3.1. Delimitări conceptuale	61
3.2. Scurtă istorie a auditului.....	62
3.3. Necesitatea normării și reglementării auditului financiar	65
3.4. Norme de referință în auditul financiar	67
CAPITOLUL IV	
Obiective și principii care guvernează auditul situațiilor financiare	71
4.1. Obiective și criterii care guvernează auditul situațiilor financiare	73
4.2. Clasificarea activităților de audit.....	77
4.3. Profesia de auditor financiar	83
4.4. Organizarea activității de audit financiar	86
4.4.1. Camera Auditorilor Financiar din România (CAFR).....	86
4.4.2. Obținerea calității de auditor financiar	89
CAPITOLUL V	
etică și comportament profesional în auditul financiar	91
5.1. Codul etic național al profesioniștilor contabili	92

5.1.1. Principii fundamentale ale profesionistului contabil (auditorului financiar).....	94
5.1.1.1. Independența în audit	98

CAPITOLUL VI

Controlul calității activității de audit financiar	109
6.1. Controlul de calitate la nivelul organismului profesional.....	115
6.2. Controlul de calitate la nivelul cabinetului.....	118
6.2.1. Procedurile de control de calitate aplicate în cabinet sau societate de audit.....	121

CAPITOLUL VII

Misiunea de bază în auditul situațiilor financiare	127
7.1. Premisele necesare exercitării mandatului de auditor financiar	127
7.2. Acceptarea unui client. Măsurile prudențiale.....	128
7.3. Acceptarea misiunii de audit.....	128
7.3.1. Conflicte de interese.....	129
7.3.2. Onorariile profesionale	131
7.3.3. Fișa de acceptare a misiunii de audit	132
7.4. Contractarea lucrărilor de audit.....	134
7.5. Planificarea auditului	135
7.5.1. Cunoașterea entității auditate	137
7.5.2. Identificarea domeniilor și sistemelor semnificative	141
7.5.3. Estimarea și analiza prealabilă a riscurilor de audit.....	142
7.5.3.1. Riscurile de audit	143
7.5.3.2. Proceduri de evaluare a riscului în audit	148
7.5.3.3. Elemente specifice privind evaluarea riscului în cadrul IMM-urilor.....	149
7.5.3.4. Particularități în gestionarea riscurilor la IMM	155
7.5.4. Elaborarea planului și programului de audit	159
7.5.5. Procedurile de audit.....	161
7.6. Evaluarea controlului intern	163
7.6.1. Sistemul de control intern	164
7.6.2. Principiile organizării controlului intern	174
7.6.3. Etapele evaluării (aprecierii) controlului intern.....	175
7.6.3.1. Înțelegerea și descrierea sistemelor semnificative.....	175
7.6.3.2. Confirmarea înțelegerii sistemului; testele de conformitate.....	178
7.6.3.3. Evaluarea riscurilor de eroare	179
7.6.3.4. Verificarea funcționării controlului intern.....	180
7.6.3.5. Evaluarea preliminară; teste de permanență	181

7.6.3.6. Evaluarea finală și incidente asupra misiunii.....	181
7.6.4. Raportul asupra controlului intern.....	183
7.6.5. Evaluarea finală a calității controlului intern.....	185
7.6.6. Limitele controlului intern.....	188
7.7. Controlul conturilor.....	188
7.7.1. Probe și teste de audit.....	189
7.7.1.1. Cerințele probelor de audit.....	190
7.7.1.2. Criterii de evaluare a probelor de audit.....	192
7.7.1.3. Clasificarea probelor de audit.....	193
7.7.2. Programul de control al conturilor.....	194
7.7.3. Tehnici de control (proceduri de audit) pentru obținerea probelor de audit.....	202
7.7.4. Ipoteza continuității activității.....	213
7.8. Examinarea și verificarea situațiilor financiare.....	215
7.8.1. Misiuni inițiale - soldurile de deschidere.....	215
7.8.1.1. Concluziile și raportarea de audit în condițiile reglementate de ISA 510.....	218
7.8.2. Verificarea situațiilor financiare.....	220
7.9. Raportul de audit.....	226
7.9.1. Rolul raportului de audit.....	227
7.9.2. Cerințele raportului de audit.....	228
7.9.3. Forma și conținutul raportului de audit.....	230
7.9.4. Opinia de audit.....	235

CAPITOLUL VIII

Fraudă și eroare în audit.....	243
8.1. Psihologia personajului predispus la fraudă financiară.....	243
8.2. Responsabilitatea auditorului privind luarea în considerare a fraudei la auditarea situațiilor financiare.....	244
8.3. Caracteristicile fraudei.....	246
8.4. Responsabilitățile conducerii și ale persoanelor însărcinate cu guvernanta.....	251
8.5. Limitări inerente ale unui angajament de audit în contextul fraudei.....	252
8.6. Responsabilitățile auditorului pentru detectarea prezentărilor eronate semnificative cauzate de fraudă.....	254
8.7. Scepticismul profesional.....	254
8.8. Analiza factorilor de risc de fraudă.....	257
8.9. Riscuri de fraudă în recunoașterea veniturilor.....	258
8.10. Înregistrări contabile zilnice și alte ajustări.....	262

8.11. Declarațiile conducerii.....	263
8.12. Comunicarea cu conducerea și persoanele însărcinate cu guvernanta	264
8.13. Comunicarea cu autoritățile de reglementare și aplicare.....	266
8.14. Imposibilitatea auditorului de a continua misiunea	266
8.15. Documentarea	267
8.16. Principalii factori de risc de fraudă.....	268
8.17. Proceduri de audit pentru abordarea riscurilor de denaturare semnificativă ca urmare a fraudei	275
8.18. Circumstanțe care indică posibilitatea unei fraude	281

CAPITOLUL IX

De la fraudă și eroare la scandalurile financiare și actuala criză globală.	285
9.1. Enron.....	286
9.2. Arthur Andersen.....	290
9.3. Parmalat.....	293
9.4. Worldcom.....	297
9.5. Barings.....	301
9.6. Scandaluri financiare actuale.....	302
9.6.1. Merrill Lynch	302
9.6.2. Satyam	304
9.6.3. Mardoff	305
9.6.4. Stanford Financial Group.....	306
9.7. Reglementări adoptate sub impactul marilor scandaluri financiare	309
9.7.1. Legea Sarbanes-Oxley.....	309
9.7.2. Codul Integrat al Managementului Riscurilor.....	312
9.8. Criza financiară globală	315
9.9. Utilizarea analizei SWOT în studierea efectelor crizei globale.....	324
9.10. Câteva considerații personale asupra crizei financiare globale.....	330
9.11. Perspectivele profesiei contabile în condițiile crizei financiare globale.....	336

CAPITOLUL X

Studiu de caz	339
ANEXA I.....	342
ANEXA II.....	347
ANEXA III.....	351
BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ.....	381